

Vojna se širi na Azijo in Ameriko

Vojaška zveza med Nemčijo, Italijo in Japonsko, podpisana včeraj v Berlinu, nalaga Japoncem, da stopijo v vojno z Združenimi državami ali Sovjeti, če bi se ti državi pridružili Angliji

Berlin, 28. septembra. DNB: Včeraj so v slavnostni dvorani nove palače državnega kanclerstva podpisali vojaško zvezo med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Po podpisu je bilo slovesno kosilo, ki so mu prisostvovali kancler Hitler, člani italijanskega in japonskega poslanstva, mnogi nemški ministri in visoki strankarski dostojanstveniki, zastopniki obojestrane zveze in zastopniki domačega in tujega tiska. Zvezo je v imenu Nemčije podpisal zunanji minister v. Ribbentrop, v imenu Italije zunanji minister grof Ciano, v imenu japonske vlade pa berlinski poslanik Kurusu.

Besedilo se glasi:

Nemška, italijanska in japonska vlada mislijo, da je eden izmed pogojev za trajen mir, da dobi vsak narod na svetu prostor, do katerega ima pravico. Zato so sklenile, da bodo v duhu svojih teženj na področju Vzhodne Azije in v Evropi zmerom z rami nastopile tudi v bodočih sporih. Pri čemer vidijo najbolj vzvišeni cilj v tem, da ustvarijo in ohranijo nov red, ki bo pripomožek k napreku in blaginji narodov, živčih na tem področju. Tri vlade žele razen tega razširiti svoje dosedanje sodelovanje tudi na narode v drugih delih sveta, ki so voljni usmeriti svoje težnje tako, da se morejo uresničiti težnje teh narodov, ki jim je svetovni mir končni cilj. Zaradi tega so nemška, italijanska in japonska vlada sklenile tole:

1. Japonska priznava in bo spoštovala vodstvo Italije in Nemčije pri ustvarjanju novega reda v Evropi.

2. Nemčija in Italija priznavata in bosta spoštovali vodstvo Japonske pri ustvarjanju novega reda v Vzhodni Aziji v širšem pomenu besede.

3. Nemčija, Italija in Japonska so si edine, da bodo sodelovale v težnjah, ki slone na gornji podlagi. Razen tega se obvežejo, da bodo vzajemno druga drugo podpirale z vsemi političnimi, gospodarskimi in vojaškimi sredstvi, če bi katero izmed podpisnic napadla država, ki se zdej ne udeležuje evropske vojne ali pa kitajsko-japonskega spora.

4. Da se ta pogodba uveljavi, se bodo takoj sešli skupni strokovni odbori, katerih člani bodo imenovali nemška, italijanska in japonska vlada.

5. Nemčija, Italija in Japonska izjavljajo, da to, kar je dogovorjeno s prejšnjimi točkami, v nobenem pogledu ne zadeva političnega razmerja, ki vlada danes med vsaktero od podpisnic in Sovjetske Rusije.

6. Ta pogodba stopi v veljavo po podpisu in bo veljavna 10 let od dne podpisa. Če bi kaktera od držav podpisnic zahtevala, bosta ostali

podpisnici o pravem času začeli razgovore za stran podaljšanja pogodbe.

Besedilo pogodbe je sestavljeno v nemščini, italijanščini in japonščini. Pogodba ima dan 27. septembra 1940. Podpisali so jo nemški zunanji minister v. Ribbentrop, italijanski zunanji minister grof Ciano in japonski poslanik Kurusu.

Po podpisu pogodbe so vsi trije podpisovalci dali časnikarjem izjave, v katerih povdajajo, da pomeni pogodba začetek novega razdobja v zgodovini in da ni naravnost naprta proti nobeni državi, zlasti pa ne proti Sovjetski Rusiji.

Po splošni sodbi svetovnega tiska, pomeni ta pogodba oživiljevanje nekdanje zveze proti Kominterni, seveda v drugi obliki. Njen namen je, preprečiti, da bi Združene države, ali pa Sovjetska Rusija mogle učinkovito pomagati Angliji v boju proti Nemčiji in Italiji. Japonska bi ob posegu Združenih držav ali Sovjetske Rusije v sedanji evropski spopad, po pogodbi takoj etopila v vojno z njima in skušala vezati čim več njihovih sil na Daljnem Vzhodu. S tem naj bi bila preprečena učinkovita pomoč teh držav Angliji. Ni pa dvoma, da bo ta pogodba prej ali slej privedla do tega, da se bo vojna razširila še na Daljni Vzhod, na Tihomorje in s tem na ves svet, epričo stališča ki ga zavzemajo ne bolj javno Združene države.

Odgovor ameriškega tiska na zvezo totalitarnih držav: Amerika pojde spomladi v vojno

Newyork, 28. septembra. o. »Newyork Herald Tribune« piše, da bo Amerika, če ne prej, stopila spomladi v vojno. Med tem časom pa bodo v večji množini podpirali Anglijo in Kitajsko. Skušali pa bodo, da se bodo odnošali med Sovjetsko Rusijo in Ameriko zboljšali, kar naj bi bil najboljši odgovor trojezi Rim-Berlin-Tokio.

Newyork, 28. septembra. Nemški poročevalski urad: Podpis treh držav v Berlinu je učinkoval v Združenih državah ko bomba. Del severnoameriškega tiska, ki je namigaval na poseg Amerike v evropsko vojno, je pri tem presenečen. Poročila časopisnih agencij in uredniški komentarji na-

glašajo, da prevladuje mnenje, da je ta trojni pakt naperjen proti političnim načrtom Amerike v Evropi in Aziji. Tako je newyorški tisk objavil vest o podpisu pakta pod ogromnim naslovom: Japonska, Nemčija in Italija so podpisale pakt, naperjen proti Združenim državam.

Vlada ni zavzela do sedaj nobenega uradnega stališča. Smatra se, da ni nujno, da bi se moral zaradi podpisa pakta poostri mednarodni položaj. Prevladuje mnenje, da se je s tem paktom hotelo dokumentarno potrditi politiko, ki jo države podpisnice pakta vodijo že dalj časa. Roosevelt je na sestanku z novinarji izjavil, da mu ničesar podrobnejšega ni znano o paktu in da zaradi tega ne more dati nobene izjave.

Italijanska poročila iz Afrike

Nekje v Italiji, 28. septembra. Stefani: Italijansko poročilo št. 112 se glasi: Delovanje oglednih patrol na Severni Afriki. Pri napadu sovražnikovih letal na naše čete in na Sollum je bomba ranila neko osebo. Naši bombniki so napadli Haifo in zadeli rezervoarje nafte, vojaška skladišča v pristanišču in železniške naprave. Neko drugo naše letalo je pa metalo bombe srednjega kalibra na sovražnika ob bregovih reke Atbare (Sudan). Sovražnikove letalske bombe na Hargeiso, Berbero, Džidžigo, Agordat in Guro so ranile samo dve osebi, in povzročile le neznatno gmotno škodo. V Metineju je našlo smrt šest ljudi, ranjenih je pa 23. Skrajaj sami domačini. Naše protiletalsko topništvo je sestrelilo še dve sovražni letali.

Romunija se odpoveduje pogodbam s sosedi

Važna izjava novega zunanjega ministra

Bukarešta, 28. sept. o. Novi romunski zunanji minister Sturza je sprejel dopisnika nemškega poročevalskega urada in mu med drugim izjavil, da pomeni legionarski prevrat v Romuniji tudi konec tako imenovane romunske svetovne politike. Romunija bo odslej vodila tisto politiko, katero ji zapoveduje njen zemljepisni, gospodarski in zgodovinski položaj ter novi revolucionarni red in na neprecenljivo varstvo, ki ji ga nudita Nemčija in Italija

s poročitvi za nove meje. S svojo vojaško besedo se romunski legionarji izrekajo za Nemčijo in Italijo.

Samo po sebi se seveda razume, da so zdaj izgubili veljavo vsi sporazumi in pogodbe, ki jih je Romunija imela s posameznimi državami. Kolikor se ti sporazumi dotikajo romunskih sosedov, bo pogodbe zamenjala odkritosrčna želja za obnovitvijo mirnega in plodnega sodelovanja.

Se hujši letalski boji nad Anglijo

Pri včerajšnjih silovitih nemških napadih je bilo veliko škoda, žrtev in izgub

Berlin, 28. septembra. DNB: Napadi nemških letalskih sil proti Angliji se nadaljujejo brez prenehanja. Nemška letala so snoči že ob mraku začela napadati angleško otočje.

Nemško vrhovno poveljstvo poroča: Večji oddelki nemškega letalstva so včeraj napadli vojaške in vojno-industrijske objekte v južni in srednji Angliji. Čez dan so oddelki metali bombe na tovarne letal pri Southamptonu in povzročili ogromno škodo. Velike požare so letala povzročila tudi na napravah vojne industrije v Srednji Angliji. Pri Liverpoolu so bombe zadale neko trgovsko ladjo.

Sovražnikova letala, ki so križarila v bližini severne obale so nemške pomorske baterije pregnale. Daljnostrelni topovi vojne mornarice so obstrlevali Dover. V bližini škotske obale smo zadeli neki konvoj, zadeli dve ladji ter zanjeli požar. Čez dan se je vnelo več letalskih bojev. Končali so se z zmago nemškega letalstva. Ponoči smo spet napadli London in bombardirali tudi pristaniške naprave pri Liverpoolu in Bergenhavnu. Povzročili smo mnogo požarov, zlasti v Liverpoolu. Pri bombardiranju Londona smo zanjeli požare in eksplozije v dokih. Ogenj je nastal tudi v raznih delih Londona.

Sovražnik je ponoči napadel z manjšimi silami Holandsko, Belgijo in Severno Francijo. Nekatera letala so prodrla tudi v zračni prostor severozahodne Nemčije. Sovražnik je metala bombe brez lastnega načrta. Vojaške škode ni bilo. Neka podmornica je potopila dve obrežni sovražnikovi trgovski ladji s skupno 8700 ton.

London, 28. sept. o. Letalsko ministrstvo sporoča: V teku včerajšnjega dneva je bilo nad Anglijo sestreljenih 133 nemških letal. Angleži so izgubili 34 letal, 16 pilotov je bilo rešenih. Snočni napad je bil v glavnem zopet namenjen Londonu. mestom v notranjosti, južno-zahodni Angliji in vzhodni Škotski. V Londonu so povzročili precejšnjo škodo, porušili so več trgovskih in zasebnih hiš in druge stavbe. Povzročeni so bili požari, katere pa so gasilci ta-

koj obvladali. Bilo je tudi večje število smrtnih žrtev. V Merseyju so zrušili nekoliko hiš in je tudi bilo večje število mrtvih. Bombe pa so metali tudi po drugih pokrajinah Anglije. V južnem Lancashire so povzročili manjšo škodo. V notranjih mestih so porušili več hiš in stavb, žrtev pa je bilo malo. Ob južni obali in v vzhodni pokrajini Anglije niso povzročili večje škode. Ko se je zmrakilo, je večje število nemških letal napadlo vzhodno Škotsko, niso pa povzročili nobene škode in tudi smrtnih žrtev ni bilo.

London, 28. septembra. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo sporoča, da je bil včeraj nemški zračni napad eden največjih v teku zadnjih dveh tednov. Sovražnik je izgubil včeraj od 15. septembra sem največ letal in letalcev. Od štirih sovražnih napadov so bili trije usmerjeni proti Londonu in jugovzhodni Angliji, eden pa na pokrajino južno od Bristol. Od okoli 180 nemških letal, kolikor jih je bilo v prvem valu, jih je samo 30 prodrla do Londona in to letala vrste »Messerschmitt 110«, od katerih so nekatera nosila bombe.

ZFO

Občni zbor Zveze fantovskih odsekov

Občni zbor Zveze fantovskih odsekov bo dne 20. oktobra ob 10 v franciškanski dvorani v Ljubljani. Odseki prejmejo pravočasno tiskano poročilo predsedstva o obnem z obrazcem pooblastila za odsekovnega zastopnika. — Opozorjamo zastopnike, da bodo morali pred vhom v dvorano oddati točno izpolnjeno pooblastilo (podpis 2 odbornikov in odsekovni žig), sicer ne bodo mogli v dvorano. Ostali člani, ki hočejo prisostvovati obnemu zboru, bodo na galeriji ter se bodo morali pred vstopom izkazati rediteljem s člansko legitimacijo. Bog živi! Predsedstvo.

Vesti 28. septembra

Sovjetska uradna agencija Tass uradno preključuje članek o sovjetskem stališču do balkanskih držav v sedanji vojni. Članek je izšel v glasilu rdeče vojske »Krasnaja Zvezda« in pravi, da Sovjeti po zasedbi Besarabije nimajo več nobenih zahtev ter interesov na Balkanu. Tass zdaj izjavlja, da to mišljenje glede Balkana ni uradno sovjetsko mišljenje, marveč samo osebna sodba pisca. Ker je jasno, da v Sovjetski Rusiji ni mogoče izražati nobenih osebnih zunanjepolitičnih sodb, je iz tega preklica razvidno, da so Sovjeti v tednu dni menjali svojo politiko.

Edina država v Evropi, po kateri morejo vojskujoče se sile biti še v stiku, je Španija. Bivanje španskega notranjega ministra v Berlinu služi posredovanju med Nemčijo, Italijo in Anglijo. Sumner je bil dvakrat sprejet pri Hitlerju, kar je nekaj zelo nenavadnega. Pri drugem obisku je prinesel Hitlerju velik ovitek s tremi pečati, kar prča, da je izročil nemškemu voditelju sporočila, za katerih vsebino sam ne sme vedeti. Ta sporočila so prišla od generala Franca in je verjetno, da vsebujejo kake mirovne predloge, poroča včerajšnja »Politika« v posebnem dopisu iz Berlina.

Prva skupina rušilcev, ki so jih Združene države dale Angliji, je davi priplula v neko angleško pristanišče.

Norveška bo v novem nemško-italijanskem evropskem redu igrala vlogo, ki ji pripada z ozirom na njen zemljepisni položaj, gospodarsko moč in omikanost. Po odstavitvi kralja in odpravi parlamenta je nastal na Norveškem nov politični red. Nemci bi pozdravili, če bi norveški narod nova dejstva sprejel, pišejo nemški listi ob imenovanju nove, nemške vlade za Norveško.

Umik angleškega brodograja izpred Dakarja je vzbudil nezadovoljstvo v angleški javnosti, poslanci zahtevajo preiskavo proti krivcem tega dogodka. Na odgovor bodo poklicani neposredni Churchillovi sodelavci, poroča nemška uradna agencija DNB.

400.000 kilogramov bomb razne velikosti so vrgli Nemci na angleška tla in na London v noči od četrka na petek, pravi neko nemško uradno poročilo.

Poročila o letalskih izgubah

Nemško uradno poročilo:
27 angleških letal uničenih
6 nemških letal pogrešanih.

Angleško uradno poročilo:

133 nemških letal sestreljenih
34 angleških letal zbitih
16 pilotov rešenih.

Internacije Italijanov v Egiptu pomenijo novo žalitev Italije ter hudo kršitev egiptovske nevtiralnosti in dokazujejo, da Anglija res uporablja Egipt kot svoje vojno področje. Angleški general Wavel nastopa v Egiptu kakor diktator, piše »Popolo d'Italia«.

Voditelj Indijcev Gandhi bo danes imel z indijskim podkraljem posvet glede indijskih zahtev o avtonomiji.

Prepoved o izvozu železa iz Združenih držav na Japonsko bo uničila polovico japonske industrije ter hudo prizadela zlasti japonsko oborožitev, sodijo ameriški listi, ki navajajo v zvezi s tem tudi natančne številke, koliko je Japonska uvozila železa iz Amerike.

Japonsko zunanje ministrstvo je šele včeraj objavilo skupno poročilo o sporazumu glede francoske Indokine. Sporočilo pravi, da je Francija dovolila japonski mornarici in vojski razne ugodnosti v nekaterih oporiščih, Japonska pa obljublja Franciji, da bo spoštovala njene koristi na Daljnem Vzhodu.

Podpis vojaške zveze med Nemčijo, Italijo in Japonsko ne pomeni nič presenetljivega, marveč je samo potrdilo stanja, ki je trajalo od začetka sedanje vojne. Združene države so si bile že dolgo na jasnem, kakšno stališče zavzema v sedanji vojni Japonska in kako je razpoložena do Amerike, je izjavil zastopnik ameriškega zunanjega ministrstva včeraj.

Skupni izdatki Združenih držav za oborožitev na kopnem, na morju in v zraku so za zdaj določeni na 700 milijard dolarjev. S tem ogromnim denarjem bo izveden samo del oborožitvenega načrta.

Naš trgovinski minister dr. Andres je snoči odpotoval iz Aten po važnih posvetih z grško vlado.

Vojna zveza med Nemčijo, Italijo in Japonsko ni naperjena proti nobeni državi, marveč samo proti neodgovornim hujskačem, ki bi radi, da bi se sedanja vojna razširila in podaljšala. Smisel zveze tudi ne zahteva, da bi pogodbenice spremenile svoje razmerje s Sovjetsko Rusijo, pravijo v nemških uradnih krogih z ozirom na vesti, da je nova zveza naperjena zlasti proti Združenim državam in proti Sovjetom, katerih poseg bi lahko bistveno vplival na potek vojne.

Za 340 milijonov frankov dragocenosti so zasegli francoske oblasti bivšemu senatorju in slovitemu judovskemu milijardarju baronu Rotschildu. Dragocenosti je Rotschild imel zazidane v nekem svojem gradu.

Samo angleška propaganda širi bajko, da mislita Nemčija in Italija premagati Anglijo z bliskovito vojno. Italija in Nemčija ne podočenjmeta svojega nasprotnika in vesta, da zavzema britansko cesarstvo še vedno četrtino sveta. V Nemčiji in Italiji si nihče ni domišljeval, da bi bilo mogoče voditi proti Angliji dvajsetdnevno bliskovito vojno, piše Mussolinijev zapnik Gayda v listu »Giornale d'Italia«.

Na Švedskem so včeraj uvedli nakaznice za kruh.

Ruski zgodovinski vefilm

MINJIN in POŽARSKI

Zaradi velike dolžine filma pričemo s predvajanjem točno ob napovedani uri, na kar opozarjamo zamudnike! — Blagajna odprta v nedeljo od 9:30 do 12. in od 14. ure dalje.

V filmu nastopajo najboljši ruski igralci! — Odlična režija, ogromno število nastopajočih, veličastni prizori požara Moskve, sijajni prikazi spopadov konjenice! — Film nadkriljuje tovrstne ameriške umetnine!

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri; jutri v nedeljo ob 10:30 matineja po znižanih cenah in ob 15., 17., 19. in 21. uri. KINO UNION, tel. 22-21

Živahna vinska kupčija na Stajerskem

Slov. Konjice, 27. sept.

Te dni se opaža pri nas prav živahna vinska kupčija, ki nastopi navadno tedaj, ko že primanjkuje pridelka od lani. Vinogradniki, ki so na glasu zaradi svojih izbornih vin, imajo te dni mnogo interesov. Od blizu in daleč prihajajo trgovci z vinom, zastopniki raznih trgov, ki se ukvarjajo tudi z vinsko kupčijo, razni prekupčevalci in gostilničarji ter povprašujejo po pridelku in cenah. Malokateri odide iz naše vinorodne pokrajine, ne da bi kupil vsaj neko količino vina. Proda se dosti zlate kapljice, ki jo je že težko dobiti. Zato pa z nabavo bolj hite, kajti kmalu bo prišel čas, ko naši vinogradniki ne bodo imeli na zalogi več niti kaplje vina. Seveda je ob primanjlovanju pri-

delka tudi lepša njegova cena, ki se pa še vedno dviga, čim manj je vina. Dočim je še pred nekaj tedni bilo mogoče dobiti dobro vino pri nas za 5 do 5,50 din, znanša danes cena je 6 ali več dinarjev. Nekateri vinogradniki držijo svoje sortirano vino nad 6 din. Celo 7 din veljata laški rizing in burgundec iz boljših kleti. Tudi ta vina imajo kupce.

Ob tem času pa se mnogi pridelovalci vina tožejo po čelu: pozimi in spomladi so na drobno prodajali vino po 4 dinarje ter še mnogokrat plačali kazen, ko so tako poceni napajali moške in ženske pijance. Sedaj bi mogli pridelek znoveči za lepe denarje, pa ga ni več. Ker se bo drugo leto letošnji primer gotovo ponovil, smo prepričani, da jih bo tokrat pamet ja srečala.

Drzen beg dveh razbojnikov

Kako so tehtali seno - Beg fantkov z doma - Žeparji - Zaloge usnja

Ljubljana, 28. septembra.

V mariborski kaznilnici sta prestajala večjo kazen dva gorenjska razbojnika in rokovanjca, ki sta pred leti bila pravi strah Gorenjske in sta kar na debelo plenila pri raznih posestnikih denar in dragocenosti. Oba sta že v povojnih časih nastopala kot velika strokovnjaka v vlomskih poslih in sta bila člana velike verižne in vlomilske družbe. Prvi rokovanjca, Ludvik Kolman, je star 34 let. Bil je svojčas pred ljubljanskim okrožnim sodiščem obsojen na 4 leta robije zaradi raznih vlovov in tatvin. Je zelo neveren tip. Doma je z Lesc. Že zgodaj je začel v slabo družbo, ki ga je popolnoma izkvarila. Kot fantek je začel krasti. Pozneje se je vedno klatil po Gorenjskem, kjer je povsod kradel, kar je le mogel. Kolman je iz kaznilnice pobegnil v kaznilniški obleki, ki jo je pozneje slekel in v mariborski okolici ukradel nekemu posestniku civilno obleko. Njegov tovariš je Stanko Zupanc, star 32 let, doma iz Zaloga, okraj Kamnik. Ta je bil obsojen na 3 in pol leta robije. Iz kaznilnice sta pobegnila 26. t. m. in se klatila po deželi, pravijo, da po raznih samotnih naseljih in po vinogradih. Baje sta že napravila več vlovov in tatvin. Spravila sta se posebno na vinorodne kraje. Druga poročila navajajo, da sta že iz vinorodnih krajev krenila proti Ljubljani, odnosno na Gorenjsko.

Štirje možje so si bili nekaj izmislili, da bi opeharili vojaški erar pri senu. Tam v severni okolici Ljubljane je neki posestnik prodal topničarskemu polku seno. Naložili so seno na voz. Na mestni mitnici na Tvrševi cesti v bližini topničarske vojašnice so seno tehtali. Pozneje so dognali, da je bilo to seno za 70 kg težje, kakor je bilo v resnici. In kako je prišlo do tega? Na prav čuden način. Ko so na travniku seno naložili, je neki Jože ostal na senu in zadremal. Dremal je vso pot do mitnice. Ko so seno tehtali, so tudi njega tehtali. Gospodar, ki je prodal seno, je baje dal za liter vina, da se je kupčija tako lepo posrečila. Toda prišla so stviri previdni možje na sled in zadevo ovadili sodišču. Sedaj se bodo morali pred sodiščem zagovarjati 4 možje, med njimi tudi neki narednik, ki je sodeloval pri kupčiji. Ta pravi, da sploh ni vedel, da bi bil kdo na vozu, ko so seno tehtali na mitnici.

Fantiči, ki krenejo na stranpota, radi pohlegnejo z doma in se potem klatijo okrog. Policijska kronika dostikrat suhoparno navaja, kdo je pobegnil, in varnostne oblasti naprošajo vse, da bi pomagale take fanteče izslediti in jih pripeljati nazaj na dom staršev.

Mesarski vajenec Rudolf Medven je star 15 let in visok 160 cm. Pobegnil je že 20. t. m. od mesarskega mojstra Ostermana v Predgradu na Gorenjskem in ga še do danes niso izsledili. Jože Marjek je nesrečen mladenič. Pobegnil je zdoma v Rožni dolini že 23. t. m. in je s seboj vzel koveček z razno obleko.

Varnostni organi se zelo zanimajo za velik vlom, pri katerem je bil Leopold Eriavec oskodoval za 35.000 din. Pri vlovu so sodelovali trije poklicni tatovi.

Vedno opozarjamo, naj v gneči ljudje pazijo, zlasti pa med vojnjo v vlakih. Prav zadnje dni so postali žeparji zelo podjetni in drzni. Nedavno je bil okraden odlični kasacijski sodnik. Sedaj javljajo sodniški organi, da je bil neki železniški uradnik, ki se je vozil na progi Sevnica-Trebnje-Crnomelj-Ljubljana, okraden za 8000 din. Drzen žepar mu je v ugodnem trenutku pobral usnjato listnico, v kateri je hranil denar in železniško legitimacijo.

Za veliko afero, ki so jo odkrili v Mariboru glede velikanske zaloge usnja, vlada tudi v Ljubljani med usnjari in čevljarji veliko zanimanje. Pravijo, da tudi v Ljubljani skušajo neki ljudje kopiciti in shranjevati usnje, ker verizijo in špekulirajo. Bile so že nedavno pri nekaterih usnjarih preiskave, ki pa so končale negativno. Treba bo prijeti tudi trgovce s kožami in veleusnjarije, ki od dne do dne hujše dražje usnje, in so cene že dosegle take vsote, da naši čevljarji res ne morejo več izvrševati popravil, ko postaja usnje skoraj redkost. So skrivne zaloge, ki jih bo treba odkriti in pomagati, da se cene ustalijo. V prvi vrsti je potrebna kontrola produkcije usnja pri različnih tovarnah in pri trgovcih s kožami.

Filmi,

ki jih velja videti... ali ne videti

Minjin in Požarski (Kino Union). Film sovjetske produkcije izdelan po novih načelih politične propagande. Delo nima dejanja v običajnem smislu, temveč predstavlja vrsto veličastnih, v glavnem skupinskih slik iz bojev med Rusi in Poljaki za osvoboditev Moskve izpod poljske oblasti. — Igralsko in režijsko je film na višku, natrpan je z mogočnimi prizori množičnih nastopov in z izbornimi oblikovanimi bojnimi prizori, kakor jih poznamo le v najboljših ameriških filmih. Igralsko mojstrstvo je še skoraj preveč popolno in preveč patetično, preveč grmeče; dovršenega vojskovanja v filmu toliko, da utruja. Zvočna plat filma je pa precej slaba.

Po idejni plati je ta film najbolj nacionalističen in šovinističen, kar smo jih v Ljubljani videli. V njem je govora le o Rusiji, o ruski zemlji, o svobodi, o boju zanj, o poljskih tirateljih, o žrtvah za vojsko itd. V tem pogledu film prekaša vsako filmsko delo katerega drugega naroda.

Po drugi strani je film apoteoza bojevitosti imperializma in militarizma. Iz njega je točno čutiti, da je bil izdelan za to, da v skladu z lanskim preobratom boljševske politike navduši ruske množice za vse tisto, kar je prej v komunizmu veljalo kot greh: za nacionalizem in službi boljševizma, za imperializem, za militarizem in za vojno, v prvi vrsti proti Poljakom, kamor so Sovjeti najprej udarili. Ker vemo, da je najnovejši sovjetski nacionalizem samo spretna pretveza za drugačno širjenje komunizma ter sovjetske politične moči, moramo film odkloniti, ker špekulira po eni strani na slavnostno za doseg znanjih namenov. Po drugi strani ga odklanjamo iz istih idejnih in umetnostnih razlogov, kakor smo odločno odklanjali sleherni šovinistično in militaristično delo drugih velikih narodov: za nas, ki smo majhen narod, so vsi imperializmi enako vredni, naj nas slopaajo pod eno ali drugo pretvezo.

Obilje sovjetskih filmov v Ljubljani spada menda v začetek tesnejše kulturne izmenjave med nami in Rusijo. Ker so ti filmi pri Slovencih zaradi slovanstva deležni toplega sprejema in ker je kulturno sodelovanje vedno vzajemna stvar, upamo, da bomo v kratkem brali, da je bil v Moskvi predvajan in ravno tako toplo sprejet n. pr. film Skale »Triglavski strminec«, ali film Pr svetne zvezde o Evarhističnem kongresu, ali sovjetski film »Leti, leti sivi sokol«. Tako si vsaj kulturno sodelovanje med dvema narodoma predstavljamo mi...

Ljubljana od včera do danes

Zjutraj je kazalo grdo, zdelo se je, da se bo zdaj-zdaj vilo. Toda oster veter je oblake kmalu razgal, in že pred poldnem je z jasne neba posijalo prijetno sonce. Včeraj tudi ni bilo soparno kakor je bilo zadnje dni. Poldne in zvečer je nebo še ostalo jasno, ko pa se je znočilo, so se pomalem začeli zbirati oblaki. Davi smo se zbudili v oblačnem, pustem jutru, ki je močno kazalo, da dan ne bo minil brez dežja. Kaj pa hočemo? Nedelja je pred durni, jesenska nedelja. Skoraj gotovo bo deževna kakor je v tem letnem času že stara navada, ki se podeduje in obnavlja iz leta v leto. Mlaj je sicer šele v torek in kakor pravijo stari opazovalci, se vreme navadno izpremeni šele ob lunini meni. Vremenske spremembe naj bi torej pričakovali šele prihodnji torek. Skoraj gotovo pa se bo spremenilo že prej, nemara da že danes. Zdaj smo imeli lepo vreme res že kar lep čas, skoro štirinajst dni. Za kmeta pa bi bilo dobro, če bi se držalo vsaj še toliko, kolikor se je dozdaj. Zdi se, da se dež, ko bo prišel, ne bo tako zlepa spet ustavil. Po daljši dobi lepega vremena navadno pride deževje, ki traja nekaj dni. Pred tem deževjem pa je običajno dolga priprava.

Stari ljudje pravijo, da je jesen potem še dolgo lepa, če je god sv. Mihaela malo moker. Letos kaže, da bomo skoraj gotovo imeli tako prijetno in gorko jesen, katere bo seveda najbolj vesel kmet. Moker pa bo skoraj gotovo, vsaj danes tako kaže. Če pa bo tako, potem se nam je — po tem starem preizkušenem opazovanju — prav gotovo nadejati jasne, zlate jeseni.

Lepe umetniške razstave

Naše občinstvo, ki si doslej še ni ogledalo razstave del, katera je dal na vpogled slikar Riko Debenjak v Jakopičevem paviljonu, opozarjamo, da razstava ne bo odprta več dolgo, kljub velikemu zanimanju ljubiteljev umetnosti. Zdaj je še čas, da si ogledajo odlična dela mladega slikarja, primorskega rojaka.

V Galeriji Obesnele razstavlja drugi mladi umetnik, Ljubo Ravnikar. Tudi ta razstava ima od jutra do večera mnogo obiskovalcev. Dela Ljuba Ravnikarja pa tudi po pravici privlačijo gledalce. Nekaj mojstrskih del je že odkupljenih. Zlasti čudovite, prav za prav popolnoma edinstvene so njegove slike iz pravljičnega sveta. Ob teh slikah se obiskovalci razstave dolgo zamujajo.

Mlada slovenska umetniška garda, ki se je zbrala v »Klubu neodvisnih slovenskih likovnih umetnikov«, pa že lep čas razstavlja v Zagrebu. Med tamkajšnjimi prijatelji umetnosti vlada za to razstavo zelo veliko zanimanje, med Zagrebčani mislimo, Slovenci pa — kakor je med nami že navada, stoje ob strani. Slovenskih obiskovalcev je bilo na razstavi doslej v primeri s Hrvati zelo malo. Vse drugače razumevajo svojo pripadnost zagrebški Srbiji, ki so v izrednem številu prihiteli na razstavo svojih rojakov, mladih belgradskih slikarjev ter tam pokupili tudi lepo število slik. To slabo zanimanje zagrebških Slovencev za našo zelo pomembno kulturno manifestacijo nam prav gotovo ne dela časti! Upajmo, da se bodo vzdržali vsaj zdaj, ko bo razstava trajala le še nekaj dni, in da bodo prihiteli v lepem številu pogledat, kaj znajo njihovi mladi rojaki. Vsa kritika govori zelo laskavo o znanju in kvaliteti njihovih rojakov.

Jutri bodo vozili že do Sela

Malozelezniška družba sporoča, da bo jutri, v nedeljo, dne 29. septembra, začel že reden tramvajski promet na progi v Moste do karmeličanskega samostana na Selu. To vest bodo prav gotovo sprejeli z velikim veseljem tisti, ki so morali hoditi dolg kos pota proti mestu.

Ob Kolodvorski ulici kopljejo temelje

Na oglu med Tavčarjevo in Kolodvorsko ulico vlada velik vrvež. Tam je stavbišče, kjer kopljejo pridni delavci temelje za ponosno stavbo osrednjega slovenskega prosvetnega doma, ki bo nosil naslov »Slovenski dom«. Delo gre prav lepo izpod rok.

Letos bo na univerzi izredno mnogo slušateljev

Pred tremi dnevi se je na ljubljanskem vseučilišču pričelo vpisovanje v zimski semester. Že lani se je vpisalo v ta semester več kakor dva tisoč slušateljev, letos pa bo ta številka še močno presežena, kakor vsa kaže. Univerzitetni vratar, popularni g. Janez Glisšek, ima polne roke dela, ker mora neprestano izdajati nove listine za vpis. Na kvesturi pa so veseli, ker se zdi, da se bodo slušatelji pri vpisu še dovolj sorazmerno razdelili po dneh, tako da ob zaključku vpisovanja ne bo prevelikega navala.

Za novince je vpisni rok določen do 5. oktobra, za ostale slušatelje pa traja vpisovanje do

10. oktobra. Že prve dni je bil na univerzo velik naval. Do včera se je na univerzo vpisalo že 481 slušatelj. Na posamezne fakultete je bilo vpisanih: filozofska fakulteta 85, od teh 19 novincev, juridična 82 slušateljev, novincev 33, tehniška 184, od teh 99 novincev, teološka fakulteta 10, novincev 5. Velik je naval na medicinski fakulteto. Na tej je bilo do včera vpisanih 120 slušateljev, med temi 99 novincev.

Tržno poročilo

Kljub zadnjim dnevom v mesecu so bili vendar pred Mestnim domom na Krekovem trgu postavljene vsi vozički prodajalci v pet dolgih vrst — znamenje, da je trg dobro založen. Vsi prodajni prostori na Vodnikovem trgu so bili polni prodajalcev in kupovalcev. V zgodnjem jutru je bil na zelenjadnem otoku naval hudoornic, ki jim dva tržna paprika skoraj nista bila kos in sta jih le s težavo uredila in razpostavila po tržnih klopčah. Prodajalke najrajši zasedejo prostore na koncu prodajnih vrst in jim je največji cilj, da morejo dobiti prostor na otoku, na katerega prihajajo kupovalke s Semeniške ulice.

Danes je prevladovala zelenjava. V jutranjih urah so bile nekoliko višje cene, ki so pa zaradi velike ponudbe pozneje nekoliko popustile. Paradižniki so bili cenejši kot prejšnje dneve. Kilogram lepih paradižnikov je bil po 4 din. Solata asjerica je po kosu od 0,50 do 0,75 din, enako ceno ima solata endivija. Zelje je glava po 0,90 do 2 din. Kmetica iz Stožice je imela lepo kitajsko zelje. Prodajala ga je po 0,50 din. Petušilji in zelena veljata po dinarju velik šop. Korenje je po 0,50 din kos. Kislo zelje po 4 din kg, kisla repa pa po 3,50. Fižol v stročju je kilogram po 4—5 din, luččen zelen fižol je liter po 4 din. Kilogram čebule je po 2 din, venec česnja pa po 10—12 din. Zelo mnogo je bilo zelene paprike, ki je veljala po dinarju 8 do 5 kosov.

Cena meda se v zadnjem času ni podražila. Akacijev med je kilogram po 28 din, žajbljev pa po 30 din. Pri mlečnih izdelkih ni bistvenih sprememb. Mrica smetane je po dinarju ali liter po 12—13 din, kilogram sirčka se je podražil in velja sedaj 10 din. Cena sira je zelo različna in se ravna po kvaliteti in po provenienci. Na trgu je najdražji sir italijanski parmezan, ki velja kilogram 90 din. Gospodinja pa lahko kupi sir tudi že za 26 din.

Danes je bilo na Pogačarjevem trgu zelo mnogo gob, ki so se pocenile. Mrica je veljala od 2 do 4 dinarje, kilogram pa od 12 do 14 din. Kvaliteta gob je bila danes zelo dobra in tržni organi, ki vsak dan pregledujejo gobe, niso imeli veliko opravila.

Belokranjske so pripeljale precej šmarnice, izabele in drugih manj zlatih sort grozdja. Šmarnico so prodajale kilogram po 5 din, izabelo po 6 din. Nekaj prodajalke je imelo tudi kutine, ki so veljale 6 din kg. Na trgu je že novi kostonj, ki ga prodajajo po 10 din.

Kupčija pri stojnici, kjer prodajajo občinski krompir mestni uslužbenec, je nekam ponehala. Gospodinja se pritožuje, da se jim ta krompir preveč razkuha. Vendar jim svetujemo, da se ta krompir dobro obnese, le znati ga je treba skuhati na primeren način. Ta krompir je treba začeti kuhati v slani vodi in ga pustiti, da počasi vre. — Kmečke prodajalke so danes prodajale krompir iz okolice Ljubljane po 1,75 din kilogram. Na šempetrskem nasipu je bila danes živalna kupčija s krompirjem na veliko. Kmetje so pripeljali okoli 15 voz krompirja, ki so ga prodajali po 1,40 do 1,50 din.

Drobne novice iz Celja

Tragična smrt reveža pod avtomobilom. Sročni, ko je bila že tema, se je primerila 34 m od Puteljevega mostu na Ložnici pri Celju huda prometna nesreča, ki je zahtevala smrt 54-letnega mestnega reveža, stanujočega v mestnem zavetišču Ernesta Pusta. Revež je šel iz zavetišča in se udal vinu. Vračal se je po ljubljanski cesti proti zavetišču. Vsedel se je med potjo na levo stran ceste. V trenutku je privozil po cesti Kotarjev avtobus, iz nasprotni strani pa tovorni avto, last tovarne mesnih izdelkov iz Zaprčiča pri Zagrebu. Ker je bila že tema, sta oba soferja po predpisih zmanjšala svetlobo. Kotarjev avtobus, ki je vozil po desni strani proti Petrovcem, je opazil sedečega človeka, dočim ga tovorni avtomobil ni opazil. Ta avtomobil je reveža povozil. Zlomil mu je obe nogi, povzročil je dalje hudo poškodbo na glavi in mu poškodoval črevesje. Sofer je avto ustavil. Ernesta Pusta so nezvestnega prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je kmalu podlegel hudim poškodbam. Na kraj nesreče je prišla orožniška postaja, ki je ugotovila dejanski stan nesreče in da ne zadene soferja tovarnega avtomobila nobena krivda.

Kaznovani navijalci. Predsedništvo mestne policije v Celju je včeraj in danes dopoldne izreklo več policijskih kazni proti navijalcem cen živilom. Več trgovcev je bilo kaznovanih z denarno kaznijo po 1000 in 2000 din. Policijski odlok še ni pravomočen.

Ferri Pisani:

Noč pri masonih

»Protestantstvo je družba zločincev.«

Leon XIII.

Pastor je tekel v tiskarno, ki pa mu ni hotela tiskati nobenega letaka, ki bi kakorkoli škodil uradnemu kandidatu. Pastor je moral sam razmnožiti sporočilo, ki so ga takoj odnesli vsem protestantskim katehizmom na očetju in ki se je glasil:

»Protestantovski misijoni bodo nevarni in ne bodo volili tega in tega.«

Ko je masonski kandidat videl, da protestantov ne bo potegnil, si je mislil, da bo morda uspel pri katoličanih, če poskusi z Vatikanom samim. In tako je na predvečer volitev katoliški škof v Tahitiju s presenečenim ošesom bral naslednjo brojavko:

»Voliite vsi tega in tega. Posebni blagoslov vsem!«

Na brojavki je bilo napisano, da prihaja iz Rima, podpisan pa je bil sam sv. oče!

V drugem predalu dobim vse dopisovanje med Veliko francosko in Veliko avstrijsko ložo. V njej je igral prvo trobeno častiljivi brat Schulz, socialno-demokratski dunajski cesar v svojimi pet in sedemdesetimi obinskiimi svetniki, ki so bili vsi Judje ali masoni, po navadi pa oboje skupaj.

8 kakšno peklenko umetnostjo je ta častiljivi brat med svojo vlado znal uničiti vse dunajske hišne posestnike, razen tistih, ki so bili socialdemokrati. Znal je tako igrati na občinske doklade, da so posestnikom pobral dvet in devdeset odstotkov najemnine ter jim pustil za vse drugo en odstotek kosmatega dohodka.

Večina davščin je šla za to, da so z njimi ustvarjali korita za dobre masonske brate. Pod njihovo oblastjo je prestolnica

Avstrije med drugim nepotrebnim uradništvom imela tudi 17 nadzornikov javnih stranišč. Vsak od njih je imel plače okoli sto tisoč frankov na leto. Ni čuda, da je bilo po petih letih take vlade vse gospodarsko življenje na Dunaju uničeno. Krščansko-demokratska večina, ki je prišla za tem, je ravno še utegnla osnovati dovolj sirotilišče za obubožane podjetnike, potem je prišel Hitler. Ni čuda, da ga je obubožani Dunaj pozdravil drugače, kakor ga nam je popisoval francoski masonski tisk z g. Blumom in ga. Tabouisjevo na čelu.

Predal Velike italijanske lože je skoraj čisto prazen. V njem najdem eno samo listino: prepis pisma bivšega ameriškega predsednika Hardinga, brata dva in tridesete stopnje. Harding v njem grozi vrhovnemu fašistovskemu svetu in zahteva, naj fašizem takoj ustavi preganjanje masonskih lož, če ne bo newyorški finančni svet preprečil podpisovanje vsakega hodočega italijanskega posojila v Ameriki. In za nekaj časa je moral Veliki fašistovski svet temu pritisku ameriških masonov popustiti.

Velika francoska loža je bila v tesnih zvezah tudi z Veliko romunsko ložo. V predalu te lože najdem pisma, ki se nanašajo na zasebno življenje bivšega kralja Karola, v njih podrobnosti o prijateljstvu med gospo Lupescu in med ženo francoskega poslanika v Bukarešti gospo Thierryjevo, roj. Rothschildovo. Dobim tudi zanimive opombe o poslaniku samem...

In spomnim se Bukarešte, kjer je judovski mason še včeraj bil gospodar bank, dnevnikov, radia, zborov, gledališč in kinematografa. Tam so me lani sprejeli člani železne garde, ki so ušli poboju. Njihov poglavar Codreanu je bil ubit. Povelje za njegov umor in za pokol zadnjih branilcev romunskega kmeta in delavca, je prišlo iz Pariza. Izglasovale so ga francoske masonske lože!

Najbolj poln je predal Velike češkoslovaške lože, to pa zaradi tega, ker je Praga bila prva stopnja na obupnem begu, h kateremu je bil prisiljen Vrhovni mednarodni masonski svet. Ta se je iz Prage selil v London, zdaj pa pojde po zavetišče v New York, največje judovsko mesto na svetu.

Celo stoletje je ta Vrhovni svet, ki šteje tri sto članov, tri sto nevidnih, vladal iz lože v Hamburgu ter odločal iz tega starega mesta o vojni ali miru na svetu. Toda nekega dne je prišel v Hamburg Hitler in Vrhovni mednarodni masonski svet je pribežal k Benešu. Saj veste, kako je bilo potem?

Dvajset let je masonerija zaporedoma vladala po vseh evropskih državah.

Vladala je v Rusiji s Kerenskimi, v Angliji z Mac Donaldom, v Nemčiji z Brüningom, v Španiji s tako imenovano vlado, v Franciji s Chautempsom in tri sto petdeset masonskimi poslanci. Masonerija je povsod bila izgnana, ko je poprej pokopala parlamentarizem. Njena diktatura se je začela v češkoslovaškem parlamentu.

Nikdar ne bom pozabil obiska v praški poslanski zbornici. Stopil sem na hodnik, kjer so bili prostori sedemnajstih parlamentarnih klubov in zborovalnice različnih strank, zastopanih v parlamentu.

Na prvih vratih, na katere sem potrkal, je bil napis: »Češka fašistovska stranka«. Ta napis je vzbudil v meni lepo mnenje o svobodi besede in političnega združevanja v tej državi. Toda brž sem ugotovil, kakšno diktaturo so uganjali češki masoni pod videzom svobodaštva.

V sobi z omenjenim napisom so sedeli pri mizi štirje zastopniki češke stranke, katero je judovsko-masonska zveza preganjala od leta 1919, od kar je dobila v češkoslovaškem parlamentu večino. Ko sem tem štirim ljudem povedal namen svojega obiska in svoje ime, so me začeli prositi:

Od tu in tam

Belgrajskega župana Jevrema Tomića je povabil na obisk v Solijo tamkajšnji župan. V Belgradu je prisel solijski podžupan Dr. Cipev in v družbi atašeeja pri belgrajskem bolgarskem poslanstvu Georgijeva obiskal Jevrema Tomića. Dr. Cipev je v imenu solijskega župana povabil Jevrema Tomića, naj obišče Solijo. Župan Tomić je obljubil, da se bo v najkrajšem času odzval povabilu. V četrtek pa sta v Solijo odpotovala podguverner Narodne banke Dr. Mikić in devizni ravnatelj Narodne banke Ljubisavljević. Z merodajnimi činilci bolgarske Narodne banke bosta skušala urediti nekatere finančne in gospodarske vprašanja med našo državo in Bolgarijo.

Danes se je v Zagrebu sestalo tako imenovano hrvaško ljudsko zastopstvo, ki so zasedalo tri dni. Dr. Maček, ban Dr. Subašić, tajnik stranke Dr. Krnjčević in podpredsednik stranke inž. Košutić bodo podali hrvaškim senatorjem in bivšim narodnim poslancem in tistim ljudskim zastopnikom, ki so pri zadnjih volitvah sicer dobili v svojem okraju večino, pa zaradi volilnega reda niso bili izvoljeni, naš zunanji in notranji politični položaj. Sprva bi se dalo razumeti, da se bodo na zasedanju zbrali le hrvaški zastopniki, toda v Zagrebu so pojasnili, da bodo prišli na zasedanje tudi vsi člani Samostojne demokratske stranke, tako da bo zborovala celotna kmečko-demokratska koalicija.

Tudi spekulacija s stanovanjskimi najemninami se je začela pojavljati v Belgradu. Letos je za 1. november mnogo stanovalcev dobilo sodne odpovedi in se bodo morali o pravem roku izseliti. Stanovanjski najemniki pa so ugotovili, da je bilo odpovedno tudi mnogim takim stanovalcem, ki so redno plačevali najemnine in so tudi stanovanja imeli v redu. Ozadje takih odpovedi pa je v tem, da so hišni posestniki v mnogih primerih dobili novega najemnika, ki je obljubil višjo najemnino, čeprav bo v pogodbo zapisan le znesek, katerega je dosedaj plačeval plačeval. Uredba o pobijanju brezvestne spekulacije namreč prepoveduje, da bi smeli hišni lastniki podraževati najemnine. Zaradi tega so se stanovanjski najemniki obrnili na ministra za socialno politiko dr. Budisavljeviča in na ministra dr. Konstantinovića in jima razložili predlog, naj bi vlada izdala ostre ukrepe proti takim hišnim lastnikom, ki skušajo izigravati odredbe zakona in mečejo na cesto ljudi zato, da bi na skrivaj pri stanovanju zaslužili nedovoljene zneske.

V Debar na albansko mejo je poslala sarajevska policija trgovca Savo Trifunovića, ki ni hotel prodajati masti, katere je imel dosti na zalogi. Komisija, ki skrbi za prehrano pravoslavne bogoslovja, je skušala dobiti od Trifunovića 600 kilogramov masti. Toda trgovec je odgovoril, da masti več nima. Na prijavo komisije pa je oblast naredila preiskavo in zaplenila pri njem 2000 kg masti. Blago je bilo zaplenjeno, trgovec pa je bil poslan na trimesečno prisilno bivanje v Debar, obenem pa je bil naznanjen tudi sodišču. V Užicah je sodišče obsodilo deset trgovcev in obrtnikov na denarno kazen po 750 dinarjev zato, ker niso hoteli v skladu s predpisi zakona izobesiti v svojih izlozih cen za blago.

Za prehrano Črne gore bo skrbela največja črnogorska združena organizacija »Kmečka samopomoč«, katere delegati so prišli v Belgrad in razložili na merodajnih mestih svoje težnje in predloge. Povedali so, da je v Črni gori premalo žita na trgu in da je vse predrago, kajti stolet koruze velja v mestih po 400 dinarjev, medtem ko je v notranjinski deželi še mnogo dražja, kajti prevozni stroški so veliki, kraji pa zelo oddaljeni od prometnih središč. Zato bodo prosili vlado, da uredi stvari tako, da bo tudi Črna gora deležna cenenejšega ljudskega kruha.

Vlada je odobrila novi družbi »Donavska ladjedelnica« v Belgradu posebno ugodnosti. Družba misli zgraditi v Belgradu veliko ladjedelnico, kjer bi izdelovali ladje in plovne objekte do 1000 ton teže za vožnje po Donavi in njenih pritokih. Vlada je dala družbi za 25 let koncesijo. Družba bo imela 25 milijonov dinarjev obratnega kapitala. V treh mesecih mora družba predložiti prometnemu ministru v odobritev vse načrte in mora po odobritvi načrtov takoj začeti z gradbenimi deli. Obenem se je družba morala obvezati, da bo dala prednost naročilom od strani države in vojske. Prometno ministru pa bo vodilo nadzorstvo nad delovanjem družbe.

Za dediščino ponesrečenega pilota Vladimirja Strizveškega se je vnela pravda med pokojnikovo ženo, hčerko iz prvega zakona in pokojnikovim bratom. Vsi trije imajo svoje odvete. Strizveški je imel premoženja za dva milijona, poleg velikega posestva, katero je bil že prej kupil in ga podaril svoji ženi. Zena Irena pravi, da ji pripada večji delež po srbskem zakonu, hčerka se poteguje za dediščino po hrvaško-avstrijskem dednem zakonu, brat pa pravi, da ima pravico na delež po »moralnem« zakonu, ker je vedno živel pri bratu in ga na stara leta najbrž ne bodo vržili na cesto. Verjetno pa je, da bo polovica zapuščine dobila hčerka iz prvega zakona, ker se bo dediščina delila po določilih hrvaškega zakona, kajti Strizveški se je bil šele nedavno preselil iz Zemuna v Belgrad in tukaj ni bil toliko časa, da bi veljala za njegovo zapuščino določila srbskega civilnega zakona.

Določitev cene novega sladkorja bo precej težko vprašanje. Letos je sladkorna pesa slabše obrodila tako po količini kakor po kakovosti. Sadilci se pritožujejo, da dobe za sladkorno peso premalo in se jim gojitev te kulture ne izplača. Zahtevajo zato povišanje odkupnih cen sladkorne pese, kar pa bo spet povzročilo podražitev sladkorja. Finančno ministru bo imelo težko delo. Rečeno pa je bilo z merodajnega mesta, da bo določena takšna cena novega sladkorja, da bo za vse potrošnike znošna. Letos bo pridelek sladkorne pese bolj tesno zadostoval za domače potrebe, vendar morajo oblasti pridobiti na vsak način sadilce, da bodo prihodnje leto zasejali več sladkorne pese. Zato bodo morale povišati odkupno ceno.

O prvih protijudovskih ukrepih v naši državi poročata belgrajske »Vreme« in pravi, da je prišel osnutek zakonske uredbe o omejitvi vpisa sudov na naša vseučilišča na razpravo na zadnjem sestanku voditeljev političnih skupin, ki so zastopane v vladi. Na tisti seji so bili predsednik Cvetković, podpredsednik Dr. Maček, prosvetni minister dr. Korosec, pravosodni minister dr. Marković, minister za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Budisavljević in minister brez listnice dr. Konstantinović. Uredba bo omejila vpisovanje judov v srednje in njim sorodne šole, v vse višje šole in na vseučilišča. Povod za te ukrepe je dala nedavna preteklost, ko so oblasti povsod ugotovile silno kvaren in razkrajalni vpliv judovstva tako v naši prosveti kakor tudi v gospodarstvu. Temu prvemu ukrepu bodo sledili še drugi, ki naj bi izločili judovstvo od prevladujočega vpliva v vseh panogah našega javnega življenja.

Prvič je, da igra v enem filmu 135 najlepših hollywoodskih žena, med njimi štiri slavne zvezdnice in — noben moški!
Prvič je, da vidite kaj delajo ženske, kaj govorijo, kadar so same med seboj in kadar vedo, da jih nihče ne opazuje!
Prvič je, da je v enem filmu združena vsebina z razkošjem, eleganco, s pravcato revijo najnov. toalet in modnih kreacij!

Metro Goldwyn-film po oderskem komadu pisateljice Claire Boothe »Newyorské žene«. Danes premiera!

V ženskem carstvu

Morma Shearer, Joan Crawford, Rosalind Russel in P. Goddard
Kino Matica, tel. 22-41

Predstave danes ob 14, 19 in 21.15, jutri v nedeljo ob 10.30 dop. (matinejske cene) ter ob 15, 17, 19 in 21.15

Zborovanje malih trgovcev in pekov v Celju

Celje, 27. sept.

V hotelu »Bele vol« so zborovali večeraj številni mali trgovci in peki iz Celja in celjske okolice. Današnje razmere, ki so prav tako zadele tudi malega trgovca, so prisilile trgovce in obrtnike, da spregovorijo resno. Na zborovanju so razpravljali o postopanju nekaterih veletrgovcev, ki nočejo izdati svojim zvestim odjemalcem, malim trgovcem, ki so jim bili pred časom najboljša opora, zadostnih količin blaga, če pa ga jim dajejo, ga izdajajo po diktiranih cenah. Na zborovanju je članstvo predložilo predlog, da se v zaščito malega trgovca ustanovi posebno Združenje malih trgovcev. Ostra kritika je padla tudi na račun znanega celjskega veletrgovca.

Trgovci in peki so sestavili na zborovanju posebno spomenico, v kateri zahtevajo, da oblast takoj uvede za področje mesta Celja in krajev, ki težijo k Celju, odbor s sodelovanjem malih trgovcev in pekov za kontrolo, ki bo skrbel za pravilno in pravično razdelitev razpoložljivih življenjskih potrebščin. Resolucija zahteva, da se oblastveno določi minimalni zaslužek malih trgovcev. Izvede naj se revizija tovarniških cen na bazi dinarja, istočasno pa naj se prepreči predviden dvig cen sladkorja. Nadalje zahtevajo trgovci, da se v obstoječe davčne odbore kooptira tudi zastopnik malih trgovcev in pekov. Posebno važnost pripisuje resolucija zahtevi, da se mali trgovci pavšalno obdavčijo. Od oblasti zahtevajo mali trgovci, da uredi kreditne razmere med tovarnarji in detalisti, kajti tovarnarji in veletrgovci so neupravičeno ustavili kredit, izkoristili konjunkturo in tako obogateli na račun malega človeka. Mali trgovci so dajali svojim konzumentom blago na odprt račun, dokler so le imeli še kakšne zaloge. Da bi prišlo do sporazuma, naj skliče oblast anketo tovarnarjev, veletrgovcev in malih trgovcev.

Resolucija se zaključuje z apelom na oblast, naj upošteva vse te razloge, ker je od rešitve teh vprašanj odvisno nešteto družin in dobrih davkoplačevalcev.

Občinska stojnica za meso

Ptuj, 27. sept.

Že nekaj dni sem se govoril, da bo ptujska mesta občina odprla svojo lastno prodajalno mesa, ki ga bodo prodajali po lastnih cenah. Ta dobra zamisel mestne oblasti je vsekakor zelo pomembna, saj bi se na tak način najlažje in najobsejnejše poobljala prevelika draginja in odušerka spekulacija, ki se pojavlja v veliki meri tudi v tej panogi. Gotovo bodo to koristno zamisel podprli v prvi vrsti vse mali ljudje v Ptuj, delavci in slabše plačani nameščenci, ki si sedaj ponekod res težko kupujejo vsakdanje potrebščine, še težje kak kosček mesa za približek. Najbolj jim bo pomagano, če si bodo mogli pridobiti preproste zabele, brez katere hrana ne more biti, po nižjih cenah, kot je pri ostalih mesarjih. Mi samo želimo, da bi prišlo čimprej do uresničitve tega načrta in bi bila pomoč dana v prvi vrsti onim, ki v teh hudih dneh in v vsakodnevem garanju najprej izgubijo potrpljenje in vero v boljšo bodočnost.

Ob tej priliki bi opozorili občinsko oblast še na neko stvar: dobro in celo priporočljivo bi bilo odpreti v Ptuj vsaj eno mlekarico, ki naj bi jo imela v oskrbi mestna občina. Saj je prav gotovo škandal, da mesto, kakršno je Ptuj danes, nima niti ene same mlekarne, gostilne pa so skoraj v vsaki ulici nametane. Mlekarica bi bila vsekakor zelo potrebna: na eni strani bi kmetje lahko mleko skupaj prodali in ne bi z nošnjo v mesto in s čakanjem na trgu zamudili toliko časa — kdor bi hotel svojim strankam nositi mleko še naprej na dom, bi lahko to tudi opravljal brez ovir — na drugi strani pa bi človek lahko dobil vsaj te bele pijače, kadar bi hotel. Brez dvoma bi zelo koristilo tudi tovarniškim delavcem in delavkam, ki bi se na cenjen način lahko opoldne pokrepčali; zdaj pa morajo prebiti od ranega jutra do večera ob suhem kosčku kruha, ker je tudi najpreprostejša hrana po gostilnah predraga za njihove zaslužke. Seveda bi morala biti mlekarica popolno in moderno opremljena, da bi ustrezala vsestransko svojemu namenu.

To in ono iz Oplotnice

Iz poglavja o cestah. Marsikdo, ki je pred nekaj leti hodil iz Oplotnice na Pohorje, je videl, da so gradili novo cesto pod Velenjem kot del ceste Oplotnica—Koča na Pesku. Na veliko začudenje bi mogoče danes ugotovili, da še niti 1 km ni izgotovljeno, čeprav prometne razmere na tem področju silijo k hitrejši gradnji. Stara »lukanjska« cesta je namreč za velik tovarni promet zaradi nepriljubljenosti že neprimerna in na gotovih točkah, posebno od granitoloma dalje, zelo nevarna. Ker so dela popolnoma zaostala, se moramo vprašati, ali je sploh bilo koristno začeti jih. Boljše bi bilo namreč na ta način še nekaj pridati in popraviti staro cesto, vendar pa naj načrt zopet potegnemo iz predala in nadaljujemo z delom, ker mora tudi kabel z vsem zaledjem priti do boljših cestnih zvez.

Draginja je hudo pritisnila tudi ljudi v oplotniški kotlini, nič manj pa tudi na Pohorju. Nekateri reči sploh ni več dobiti, nekatere potrebščine pa se dele po kilogramih ali še manj. Našim ljudem to ne gre v glavo ter pravijo: »Ko bi se le nekaj denarnih malikov bilo takoj prikrajšalo za glavo, bi moka ne stala 9 din...«

Granitolom Cezlak, ki je eno izmed največjih in dobro uspevajajočih podjetij v slovenskokonjškem okraju, obratuje tudi sedaj zelo dobro. Delavstvo upa, da bo pri novih javnih delih, ki jih bo izvedla vlada z notranjim posojilom, imelo tudi ono svoj delež. V tem granitolomu se namreč proizvaja granitne kocke za tlakovanje cest. Marsikatera cesta v naši državi je tlakovana s cezlakškim kamnom.

O žaloigr v Radmirju

Dne 18. t. l. je prinesel »Slov. dom« poročilo pod naslovom: »Dva žalostna dogodka v Sav. dolini«: »V Radmirju se je odigrala zopet žaloigra« itd. (str. 3). Blagovolite prinesiti popravke: dotična žaloigra se ni odigrala v Radmirju v neki gostilni, ampak v St. Janžu, župnija in občina Rečica Ubiti Jožef Kolenc pa še ni bil posestnik iz Homc, ampak tamošnji kmečki sin. Popravite pa zato, ker so prebivalci Radmirja silno vznemoljeni, ker se jim v časniku pripisuje tako surovo dejanje.

Iz vrst kolesarjev pri Ptuj

Na Bregu pri Ptuj hočejo na cesti od draveškega mostu pa do mostu preko Studenčnice, to je v dolžini 150 do 200 metrov, uvesti za kolesarje nek nov prometni red, ki ga doslej ni bilo. Sicer mi kolesarji dobro vemo, da je eden izmed cestno-policijskih predpisov: Vozi desno! Tega smo se vedno držali, čeprav smo vozili na omejenem delu le po eni strani ceste, kakor vozimo le po eni strani tudi na cestah po deželi, kjer je le ta boljša in izvožena. Zdaj pa si že skoraj leto dni prizadevajo prometni organi, da bi uredili tu vožnjo po desnih straneh ceste, naj se peljejo v mesto ali iz njega. Nekateri se že prav dolgo leta vozijo le po desni strani ceste, gledano v smeri proti mestu; prav tako so se vozili tudi vračajoč se nazaj po isti strani (čeprav je tedaj to levi rob ceste), le da so se desno izogibali. V vseh dolgih letih ni nobena oblast uvajala nikakega novega reda, čeprav je tam na nosu breške orožniška postaja. Danes, ko je Breg priključen mestu Ptuj, prihajajo organi policije iz Maribora in prežijo tu na one, ki jim o novem prometnem redu ni nič znanega. Te organe opažamo največ ob sredah in petkih, ko so v Ptuj sejni ali v uradih poslovni dnevi ali pa ob sobotah proti večeru, ko se delavstvo in drugi ljudje vračajo domov. Pripomniti moramo, da nekateri oddaljeni Holožani in tudi prebivalci obrobni predelov Ptujškega polja, še danes nič ne vedo o uvajanju novega prometnega reda na omejenem delu ceste in vozijo s kolesi po običajni poti kot prejšnja leta. Ker ta novotarija ni bila nikjer razglašena — vsaj tako ne, da bi preprosto človek zanj zvedel — in še danes ni nikjer tozadevne table z opozorilom, zadenejo nevede in čisto revne ljudi kazni po cestnopolijskih predpisih, ki to samo zaradi tega, ker se uvajajo novotarije, ki ljudem niso znane. Če po vseh cestah iz mesta, kjer so pešpoti urjene le po eni strani, gre ves promet pešcev in kolesarjev v obe smeri v redu po isti strani, bi tudi tu lahko ostalo po starem. Ali pa naj bi s silvami primerno razglasile.

Kako si oblast, uvajajoča ta nov prometni red, zamišlja promet na križišču pred breško orožniško postajo, kjer lahko za kolesarje vozeče po desni strani in namenjene na Turnišče, nastane nevarnost, če privozi z mariborske strani kak avto ali drugo vozilo? Tam pa naj bodo kolesarji sami sebi prepuščeni? Ali bi ne bilo treba tam urediti potem lukem prometnega obočja? Kako neki naj vozi kolesar po desni strani ceste (vračajoč se iz Ptuja) ob sejmških dneh, ko je na omejeni strani polno ljudi, vozov in živine, ki je čisto nastavljena čez polovico ceste? Omenimo naj še, da je cestišče v tako slabem stanju, da bi človek res lahko glavo in želodec izgubil, če se le nekaj metrov pelje. Če je dnevno velik promet, je pač treba za cesto tem bolj skrbeti! Zakaj plačujemo kolesarji priprepe v cestni fond? Menda je ne bodo kolesarji tiste žrtve, ki naj gadijo in valjajo najslabše predele naših cest in to zato, ker se pristojni faktorji zanje ne brigajo! Čudno pa je pri tem to, da hodi na področje ptujškega mesta samega mariborska policija delat red. In to nov red! Ali bi domači domači organi tega ne zmogli? Pa je na licu mesta breška orožniška postaja, v mestu je orožniška postaja in mestna policija. Ali ni to poseganje v tuj, oblastveno pristojen delokrog?

Red sicer mora biti, toda javni predpisi in prepovedi morajo biti dana ljudstvu tako, da se lahko z njimi seznanijo!

ŠPORT

Peto kolo slovenskega nogometnega prvenstva

V petem kolu slovenskega nogometnega prvenstva se sestanejo klubi po temle redu:

v Ljubljani: Ljubljana: Mars
v Mariboru: Maribor: Železničar
v Trbovljah: Amater: Bratstvo
v Celju: Olimp: Kranj.

Jutrišnja srečanja so torej nad vse zanimiva, predvsem sta v Ljubljani in Mariboru dva »derbyja«, ki bosta nedvomno pritegnila na igrišče veliko število igralcev.

Srečanja obeh ljubljanskih klubov začenejo postajati one velike borbene prvenstvene tekme, ki so bile svoj čas med Ilirijo in Primorjem. Kdo se ne spominja več onih napetih borb, ki so vsakokrat privabile na igrišče rekordno število gledalcev. Jutrišnja tekma zaenkrat še ne predstavlja te senzacije. Ljubljana je zaenkrat še vedno boljša in jo je smatrati jutri tudi za favorita. Mars pa ima danes vse možnosti, da iz svojega moštva ustvari močno enajstorič, ki bo v najkrajšem času utegnila postati doslej brezkonkurenčni Ljubljani velik in nevaren nasprotnik. Mars se je do tega svojega položaja prikopal s požrtvovalnostjo svojih članov, ki so iz predmestnega in malo poznanejšega kluba z neprestanim in vestnim delom spravili svoj klub na zavidno višino. Marsovcem so danes v velikem zagonu. Klub je dinamičen in moštvo neprestano napreduje. Iz tega vidika gledamo na jutrišnjo tekmo in računamo, da bo prav zanimiva.

Tekma se začne ob 16 na igrišču Ljubljane. Drugi »derby« je v Mariboru med obema mestnima rivaloma Železničarjem in Mariborom. Tega, kar Ljubljana od fuzije med Ilirijo in Primorjem ni več imela, ima Maribor vsako leto. Pristajati enega ali drugega kluba pridejo vedno v velikem številu na igrišče podžigati svoje igralce. Spomnimo se samo letošnjih finalnih tekem v Mariboru za slovensko nogometno prvenstvo. Zlepa ni bilo mogoče priti do slovenskega nogometnega prvaka. Jutrišnji nogometni »derby« je torej spet ena izmed repriz teh zanimivih srečanj.

Tekma se prične ob 15.30 na igrišču Železničarja. Nič manj zanimiva tekma ne bo med Amaterjem in Bratstvom v Trbovljah. To srečanje dveh moštev, ki sta si po slogu igre popolnoma enaki, bo tudi nad vse napeto. Domačini do sedaj niso izgubili niti ene točke in so zato tudi jutri favoriti.

V Celju se srečata Kranj in domačin Olimp. Kranj bo gotovo skušal zmagati, da si zagotovi čim boljši položaj na višku tabele. Kranjčani so favoriti.

Korotan: Jadran. Na igrišču Korotana na Rakovniku bo jutri ob 16 prvenstvena tekma med gornjima kluboma. Jadran je že star rutiniran prvorazredni klub, ki se je s fuzijo z Reko še močno okrepil. Korotan je pa že v nedeljski tekmi z Hermesom pokazal, da ni zamaš števila publika navdušena za njegovo lepo in požrtvovalno

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometer sko stanje	Temperatura v C	Relativna vlažnost v %	Veter (smer, jakost)	Pada- vine m/m	Vrsta
Ljubljana	758.8	17.4	10.3	88	10	NE ₂
Maribor	756.0	16.5	8.0	80	5	SW ₁
Zagreb	769.7	18.0	13.0	70	10	0
Belgrad	768.8	22.0	13.0	60	10	W ₁
Sarajevo	768.3	24.0	12.0	80	10	0
Vis	764.4	24.0	19.0	60	0	NE ₂
Split	764.5	29.0	17.0	50	0	NE ₁
Kumbar	763.1	23.0	17.0	80	0	E ₁
Rab	765.5	23.0	17.0	70	3	NE ₂
Dubrovnik	762.8	27.0	15.0	50	0	N ₂

Vremenska napoved: Pretežno oblačno, spremljivo vreme.

Koledar

Danes, sobota, 28. septembra: Venceslav.
Nedelja, 29. septembra: Mihael.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrseva cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Pri glavni carinarnici v Ljubljani bodo od 1. oktobra t. l. dalje sledeče uradne ure: pri carinarnici od 8 do 12 in od 14 do 17. Ob sobotah od 8 do 14; pri carinarniški pošti od 8 do 14; pri prometu in izvozu pa je permanentna služba.

Drž. ženska obrtna šola v Ljubljani. Prijave v tečaj za krojenje in šivanje se bodo sprejemale v ponedeljek, dne 30. septembra in v torek, dn. 1. oktobra dopoldne ob pol 11 ter popoldne ob 16 v sobi št. 20, prilije, levo (Aškerčeva cesta 9). Začetek pouka bo v sredo, dne 2. oktobra t. l.

Pridna in poštena gospodična z meščansko šolo in Christofom trgovskim tečajem prosi za kakršno koli zaposlitev. Ima bolno mater in sta brez sredstev. Ponudbe na upravo »Slovenskega doma« pod značko »Pridna«.

Izlet ljubiteljev cvetic v nasade g. dr. Brodarja v Ormož bo že to nedeljo, to je 29. septembra in ne 6. oktobra, kakor je bilo sporočeno. Odhod iz Ljubljane glavni kolodvor ob 5.30. Zbirališče ob 5.15 pred glavnim vhodom. Iskoristite to ugodno priliko in se izleta v čim večjem številu udeležite, da vidite nasade cvetja, razstavljenega na jesenskem velesejmu. — Vrtarski osek Sadjarskega in vrtarskega društva, podružnica Ljubljana.

Avtobus Ljubljana—Bled preneha s 30. septembrom do nadaljnjega obratovati. — R. Hojak, avtopodjetje, Domžale.

Lep in zanimiv film »V ženskem carstvu« v Kino Matici. Od danes naprej predvaja Kino Matica premiero filma »V ženskem carstvu«. V filmu, ki je napravljen po besedilu pisateljice Claire Boothe in izdelan od ameriške družbe Metro Goldwyn, igra nič manj ko 135 najlepših hollywoodskih žena in kar je najbolj zanimivo, noben moški. Filmske zvezdnice Norma Shearer, Rosalind Russel, Joan Crawford, Paulette Goddard podajajo razne tipe sodobnih žena iz tako zvane ameriške boljše družbe, iz vrst žena milijonark, ki žive v največjem ameriškem razkošju. Film je splošno zanimiv in ga odlikuje velik zunanji blešč.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama.

Začetek ob 20.

Sobota, 28. septembra: »Romeo in Julija«.

Nedelja, 29. septembra: »Razvalina življenja«.

Izven.

Ponedeljek, 30. septembra: Zaprt.

Opera.

Začetek ob 20.

Sobota, 28. septembra: »Fidelio«. Otvorila predstava Red Premierski.

Nedelja, 29. septembra: Zaprt.

Ponedeljek, 30. septembra: Zaprt.

Torek, 1. oktobra: Zaprt.

Dnevna blagajna v Operi je odprta od danes dalje od pol 11 do pol 13 in od 15—17 popoldne.

»Razvalina življenja« je delo, v katerem je orisal pisatelj Fr. Ka. Finžgar posledice zakona brez ljubezni, sklenjenosti za koristlovljavo. To, v kmečkem življenju pogosto rodbinsko dramo, je podal na realističen način. Režija je M. Skrbinaškova. Predstava v nedeljo bo izven abonmana.

igro. Gotovo bodo prijatelji lepe nogometne igre prišli jutri na Korotanovim igrišču posebno na svoj račun.

SK Amater: SK Bratstvo. Med najzanimivejše prireditve v nogometu prihodnje nedelje spada gotovo tekma v Trbovljah. Nogometaši obeh klubov, povečini sami rudarji in kovinarji, so po težkem delu v rovin in plavžih, res iz idealizma in požrtvovalnosti ter v ljubezni do svojih barv, s silno voljo in vztrajnostjo dosegli za svoje klube častne uspehe. To ni uspeh samo Amaterja in Bratstva — to je uspeh športnih Trbovelj in Jesenic, ki so svoje fante v slabih in dobrih časih podpirali. Nedeljska tekma bo borba dveh enakomernih moštev ter smo prepričani, da bo v ponos Trbovelj in Jesenicam, kar se tiče športne fairnese.

Lahkoatletski dvoboj Celje: Bratstvo. Jutri bo na igrišču SK Bratstva na Jesenicah zanimiv lahkoatletski dvoboj med atleti SK Celja in SK Bratstva. Prireditelj je prva te vrste na Jesenicah, zato je razumljivo, da vlada zanj velika zanimanost med vsemi športniki. Za dvoboj so Celjani pripravili vse svoje najboljše atlete, katerim na čelu stoji Gorkšek in Pleteršek. Prav nič ne zastajajo za njimi večkratni reprezentant Urbančič, dalje odlični tekači Kos, Agrež in Hanza. Dvoboj se bo začel ob 9 dopoldne in bo obsegal teke na 100, 400, 1500 in 5000 m, skoke v višino in daljino ter mete krogle, diska, kopja in kladiva. Dvoboj bo v vsakem vremenu. Vstopnina je klub velikim izdatkom malenkostna.

Kako se ljudje vzgajajo za svobodo in samostojnost

Nekaj zanimivosti o filmu „Zbogom mr. Chips“, čigar roman bo s slikami izhajal v našem listu

Niti eno človeško okolje najbrž ni tako nerazumljivo in tako nedostopno, kakor angleško, zlasti za nas, ljudi z evropske celine. Način in tok miselnosti, zlasti pa način in tok dela pri Angležih je ljudem z evropske celine preprosto nerazumljiv, pa naj pri tem velja za poedina ali za narodno skupnost.

Če je prebivalec Srednje Evrope pred vojno prvič prišel v Anglijo, ga je na vsakem koraku čakalo presenečenje. Vsa ta presenečenja skupaj pa so vzbujała en sam vtis: ves ta angleški svet živi v nekaki posebni zmedbi, katero pa vendarle ureja skrivni red, ki ni napisan v nobenih znanjih postavah. Svoboda, ki vlada tam, je na pogled res anarhija. Toda prav ta evoboda je hkratu tudi najvišja postava, ki vse ureja. To je tista svoboda, v kateri sme vsakdo delati vse, kar ne škodi drugemu.

Tako se je Angležem posrečilo ustvariti ideal tiste osebnosti, za katero si prizadeva v tej ali oni obliki vsi ostali svet.

Ta svojevrstni angleški red je posledica vzgoje. Tudi ta vzgoja je nam celinskim Evropecem pogosto nerazumljiva. Te vzgoje se je težko priučiti iz knjig. Kako se ljudje vzgajajo za svobodo, je mogoče spoznati samo z doživljanjem.

Zlepa katera res vseh teh angleških osebnosti ne prikazuje tako živo in tako prepričljivo, kakor nenavaden film, ki ga bomo v kratkem videli tudi pri nas. To je film »Zbogom mister Chips«, ki je v svetu doživel uspeh, kakor ga zlepa ne poznamo in ki je bil tudi v Zagrebu ter Belgradu sprejet z velikim navdušenjem. Iz tega filma najbolj spoznamo posebnosti angleški svet in njegovo duševnost, zlasti še, ker je hkratu delo z močnim umetniškim in idejnim poglavjem.

Se nikdar ni najbrž v nobenem filmu bil obdelan tako usoden predmet, tako zares življenjsko vprašanje, namreč vprašanje, kako se v kakem narodu vzgajajo značaji. Oblikovanje značajev, ljudi, ki so samostojni v miselnosti in delovanju, pa vendar žive v skladu s koristmi in cilji skupnosti, je gotovo važnejše, kakor nabiranje samega gola znanja, ki ga poznamo drugod. Filmu »Zbogom mister Chips« se je to posrečilo.

To delo nas povede v življenje angleškega vzgojnega zavoda. Po delu idealnega učitelja mistra Chipsa vidimo in spoznamo, kako prihaja angleški

svet do svojih posebnosti, ki so mu prinesle tolik uspeh v svetu.

Naslovno vlogo v tem filmu igra eden prvih današnjih filmskih igralcev, Robert Donat, ki se ga spominjamo iz »Citadelle«. Donat posebej glavnega junaka, učitelja Chipsa od mladosti do njegove zadnje diha v poznih letih. Že ta stvaritev je izredna igralško dejanje. Poseben čar filma pa daje igra cele vrste mladih fantov. Gledalce čakajo z njimi trenutki redke napetosti in ganljivosti, da življenjska drama te mladine in njenega učitelja marsikateremu gledalcu izviabi solze v oči. Iz tega filma dobimo odgovor na marsikatero današnje važno vprašanje, odgovor, ki ga je željan vsak izmed nas.

Roman Jamesa Hiltona, po katerem je bil ta film narejen, bo prinesel tudi naš list in sicer začeti s torkovo številko. Roman bo ilustriran z izvrstnimi fotografijami iz omenjenega filma.

Na Catežu in v Trebnjem je vse pripravljeno za veliko dolejnjsko sportno prireditev

Ljubljana, 27. sept.

Catež in Trebnje, priljubljena dolejnjska izletniška kraja, sta se za jutrišnji dan dobro pripravila. Pripravila sta se, da sprejmeta številne motoriste, dirkače, ki bodo prišli ne le samo iz Slovenije, temveč jih je prijavljenih lepo število tudi od hrvatskih moto-klubov. Pripravila sta se pa tudi, da z ono gostoljubnostjo, ki je lastna le Dolenjcem, v enaki meri ko dirkače, sprejmeta tudi številne izletnike in goste, ki bodo jutri prihitali iz vse hkrate in kjer bo še posebno častno zastopana naša Ljubljana. Zato je prireditelj poskrbel v dovoljni meri in gostje bodo deležni res lepega sprejema.

Zadnje priprave, tehnične ter organizacijske, so bile danes zaključene. Proga je v najlepšem redu. Start in cilj ter častna tribuna, postavljena za visokega pokrovitelja ministra

Drobne od vsepovsod

Te dni so v Franciji popisali vso živino. Vsi posestniki so dolžni prijaviti občinam živino, katero so imeli v noči med 24. in 25. septembrom. Popis živine je zelo važen ne samo za kmetijstvo, temveč za življenje v državi na splošno. Omogočil bo, da se najdejo sredstva za izpopolnitev praznoti, ki so nastale zaradi vojne, in da se točno določi število živine, katero bo možno klati, ne da pri tem onemogočijo in oškodovajo razplod.

Župan iz Bordeauxa Marquet, ki je bil prej ootranji minister v Petainovi vladi, je bil v Vichyju in Parizu ter je obiskal več krajev zasedene in nezasedene Francije. Po povratku v Bordeaux je imel Marquet govor, v katerem je podal vtise s svojega potovanja. Po njegovem so v Franciji tri glavne skupine: peščica ljudi, ki še naprej verujejo v zmago Anglije. Ti ljudje bodo doživeli popolno razočaranje, krogi bogatega meščanstva, ki ne morejo brez političnih spletk in verujejo, da se bodo stvari že tako uredile, da bo zanje tako dobro kot prej. Tretjo skupino tvori francoski narod v pravem smislu te besede, namreč delavske množice, ki pričakujejo temeljito spremembo reda, ki bo končno pretrgal s preteklostjo.

za telesno vzgojo naroda g. Dušana Pantiča, ter oba častna predsednika bana g. dr. Natlačenca in divizionarja div. generala g. Dragoslava Stefanoviča, je ovita v cvetje, klubske in državne zastave. Tudi Trebnje, kamor bodo prispeli v nedeljo jutraj povabljeni gostje izletniki, se je praznično odlo. Raz hiš so zaplapolale državne zastave in poskrbljeno je v polni meri, da bodo gostje prebili nedeljsko dopoldne pod kar najlepši vtisi.

Nič manj kot Trebnje sta v polnem pričakovanju tudi Catež, kjer je cilj dirk, in pa Velika Loka, kjer bo po končanem tekmovalju razdelitev dragocenih pokalov in drugih nagrad, potem pa velika ljudska zabava.

Tudi tehnična stran dirk samih je na visku. Napeljuje se telefon, postavljene so zvočne naprave, proga sama je zavarovana in označena z vsemi potrebnimi oznakami in poskrbljeno je tudi za rediteljsko, kakor tudi za zdravniško službo.

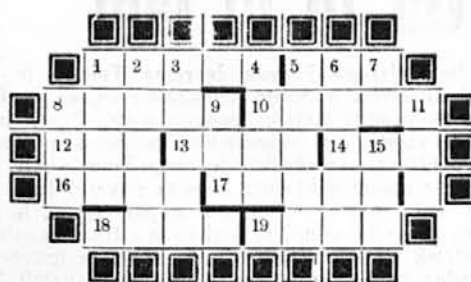
Tako je v resnici pripravljeno vse, do vseh potankosti in ker poznamo Dolenjce, smo prepričani, da bo prireditev tako na dostojni športni višini, kakor da bo tudi pomembna pri nadaljnjem razvoju motociklistike med Dolenjci, še bolj pa bo pomagala v bodoče Dolenjski, da se tudi tujsko prometno v polni meri uvede, kakor to zasluži. Dolenjska ni več pastorka, pač pa ljubko in brhko slovensko dekle, ki gostoljubno vabi...

»Putnike« sprejema prijave do pete ure popoldne. nst.

poplav, in gorje karavanam, če je tedaj na takem kraju. Drobne od vsepovsod, ki ga veter povsod nanosi, je neznanen Peščene nevihte pa so zelo nevarne. Molk, o katerem govorijo, v puščavi ni. Črke je vedno poln šumenja, seveda ne zaradi živih bitij, pač pa zaradi zemlje, ki se zaradi hitre izmenjave topline in zraka stalno spominja. Nevihte so zelo pogoste, najbolj je na značilno to, da v Sahari še nikogar ni strela ubila.

Širite najboljše slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Križanka

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Drugi najboljši Evropejec v prsnem plavanju, član »Ilirije«. 5. Zagrebaški plavalni klub (kratica). 8. Stara pivska mera. 10. Prometna žila. 12. Voznik. 13. Veledindustrialec. 14. Postrojnost, urejenost. 16. Črna snov. 17. Vrsta blaga. 18. Posoda. 19. Praksa.

Navpično: 1. Stara dolžinska mera. 2. Prerok z ognjenim vozom. 3. Užiten vrtni sad. 4. Žensko pokrivalo. 5. Žensko ime. 6. Atensko pristanišče. 7. Enota pri elektriki (kratica). 8. Del oblike. 9. Je zlato. 11. Lombardska reka. 15. Števniki.

Rešitev sobotne križanke:

Vodoravno: 1. Komolec. 6. Cin. 7. Suh. 8. Meč. 9. Boč. 10. Ban. 11. Val. 12. Hip. 14. Čič. 16. Kes. 18. Tur. 20. Soliter.

Navpično: 1. Kič. 2. On. 3. Osoliti. 4. Luč. 5. Eh. 6. Cenik. 8. Mah. 9. Beč. 13. Pes. 15. Čut. 17. So. 19. Re.

Po uredbi nemškega guvernerja na Poljskem, Franka, se bodo po vseh judovskih občinah ustanovile šole. Judovski svet je dobil nalog, da naj se pobriga za potrebno število šol, šolskih knjig in učiteljev. V te šole bodo morali hoditi vsi judovski otroci. Judovsko šolstvo bo pod kontrolo nemških šolskih oblasti.

Radio

Program radio Ljubljana

Sobota, 28. sept.: 7. Jutranji pozdrav — 7.05. Napovedi in poročila — 7.15. Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12. Plošča za ploščo, 10. pesem je stara — a vendar priljubljena taka je šara — 12.30. Poročila in objave — 13. Napovedi — 13.02. Plošča za ploščo, 10. pesem je stara — a vendar priljubljena taka je šara — 14. Poročila — 17. Otroška ura: Pravljice pripoveduje ga. Ukmar-Boltarjeva — 17.30. Drobiz za drobiz (plošče) — 17.50. Pregled sporeda — 13. Za delopust igra Radij. orkester — 18.40. Zabuvarne oddaje naše postaje v prihod letu (prof. Niko Kuret) — 19. Napovedi, poročila — 19.20. Nac. ura — 19.40. Objave — 20. Znanjopolitični pregled (dr. Al. Kuhar) — 20.30. Smo skuhali dogodivost, natesli pesmi, godbe vmes — (Pisan večer z raznimi sodelavci) — 22. Napovedi in poročila — 22.15. Za vesel konec tedna igra Radij. orkester.

Drugi programi

Sobota, 28. septembra: Belgrad: 20.50. Zab. konc. vel. rad. ork. — Zagreb: 21. Lahka gl. — Budimpešta: 18.30. Konc. rad. ork. — Rim-Turin-Florenca: 21.50. Konc. vel. ork. — Sottens: 20.30. Vokalni kon. moderne gl. — Praha: 21.05. Prvi jesenski konc. Češke filharmonije — Toulouse: 21.15. Valčki — Andora: 21.45. Ciganska gl. — Tallin: 20.05. Glasba.

Belgajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40. Poročila in slovensščini — YUF, YUG (19.69 m): 1.55. Oddaja za Južno Ameriko — 3.00. Oddaja za Severno Ameriko.

Nemški kazenski ukrepi proti Holandcem

Nemške oblasti so izdale stroge ukrepe zaradi ravnanja proti nemškim državljanom v Holandski Indiji. Vlada Nemčije je že večkrat, deloma po diplomatski poti, deloma pa po zasebnih posrednih poteh pozvala oblasti v Holandski Indiji, naj prenehajo z nedostojnim ravnanjem proti Nemcem. Pred štirimi tedni so glavni tajniki holandskih ministrstev poslali brzojav guvernerju Holandske Indije in mu sporočili, možnost represalij zaradi ravnanja z Nemci, da je več sto Holandcev interniranih v Nemčiji in da ti Holandci ne bodo izpuščeni na svobodo, dokler ne prispe poročilo, da se je zboljšalo stanje Nemcev, ki živijo v Holandski Indiji. Razen tega so glavni tajniki ministrstev obvestili guvernerja Holandske Indije, da se utegne zgoditi, da bo nemška vlada odredila še nadaljnje represalije. Končno je bil v tri brzojavki guverner naprošen, da upostavi redne telefonske zveze med Holandsko Indijo in Holandijo. Glavni guverner Holandske Indije pa sklopi ni odgovoril na tri brzojavke. Po vsem tem ugotavljajo, da bodo nadaljnji ukrepi, ki bi jih mogla storiti nemška vlada, pršli zaradi krivde glavnega guvernerja Holandske Indije in njegovih uradnikov.

Kolikšna je puščavska vročina

Veliko učenjakov je trdilo, da v Sahari letna vročina doseže 79 stopinj Celzija. O. Olufsen, skandinavski vremenoslovec je na potovanju skozi Sahara zbral podatke o podnebni razmerah, pa meni, da so te trditve pretirane. Češ da vročina lahko naraste le do 60 stopinj. Pozimi pa je dognal vročino 40 stopinj. Peščena plast je tako vroča, da na njej ne more nihče dolgo časa stati. Vojaki, ki so v Sahari, bi se rajši spopadli s sovražnikom, kakor pa mirno stali na razžarjenih tleh. Izvirni, ki prihajajo iz zemeljske globine okrog 30—50 m, imajo skozi vse leto vodo s 20—25 stopinjami gorkote. Poleg tega se večkrat dogaja, da zavladata mraz in slana v hladni letni dobi. V teh krajih je zelo velik prahod iz dnevnih vročin v nočni mraz. Toplina pada včasih v nekoliko minutah tudi za 40 stopinj. Zaradi takšnega menjanja temperature lahko poln kozarec vode, na pol zakopan v pesek, zmrzne do dna, čeprav znaša toplota še vedno 44 stopinj.

Močna dnevna vročina se omejuje na zelo tanki sloj zemlje. V Sahari je tudi mnogo krajev, v katerih oo več let ne dežuje. Povprečno pa je padavin do 100 mm na leto. Zgodí se pa tudi, da so padavine tu in tam tako močne, da pride v koritih do

Torpediranje jugoslovanskega parnika na Oceanu

Mesec in pol dni je že preteklo, ko je na Atlantiku nepoznana podmornica potopila jugoslovanski parnik »Rad« (7.600 ton). Podrobnosti o tej nesreči do danes niso bile poznane. Predvčerajšnjim pa se je povrnil v Jugoslavijo od vse ladijske posadke samo prvi častnik, kapitan Božidar Margetič. Ta pripoveduje doživljanje posadke z »Rada«, ki je preživela veliko straha, preden so jo rešili.

Dopisniku zagrebških »Novosti« je pripovedoval kapitan Margetič naslednje:

»13. julija smo zapustili Baltimore v Združenih državah s tovorom superfosfata za Durban v Južni Afriki. Na ladiji je bilo vse v popolnem redu. Vsi smo bili dobro razpoloženi. Sedem tujih mornarjev smo vzeli na ladijo namesto naših, ki so nam pred odhodom ladje ušli na suho. Od teh sedem mornarjev so bili štirje Danci in po en Holanec in Finec.

Prvo polovico Atlantika smo prebrodili brez vsake motnje. Med potjo smo se ustavili v Sant Vincente na Capverdskih otokih, kjer smo se založili s premočom. Drugi dan 3. avgusta ob petih popoldne, pa je bilo že vse končano.

Ta dan ob petih, ko smo pluli proti jugu, sem dajal krovnemu podčastniku povelja za razdelitev dela za prihodnji dan. Tedaj sva oba isti trenutek opazila nekaj nenavadnega: neko svetlo telo je brzelo ravno proti nam... Valjasto in bleščeče. Prvi trenutek nismo mogli takoj razpoznati, kaj je.

»Riba!« je zavpil nekdo na krovu, a nihče ni verjel. »Silur! Torpedo! Torpedo!« — je zavpil krovni podčastnik.

»Torpedo!«

Takoj se mi je posvetilo v glavi. Misli, da bi to mogla biti riba, so mi takoj izginile. Bolj ko se je približeval ladiji, bolj ga je bilo mogoče jasno spoznati. Posadka je ta čas bila vsa na krovu razen strojnika in kurjača. S strahom smo gledali, kako se približuje torpedo z v. brzino proti nam.

»Gotovi smo!« zavpije nekdo.

»Niti premaknili se nismo s svojih mest, tako smo bili zamaknjeni, ko je torpedo, izstreljen iz več milj daleč, brzel proti prednjemu delu ladje. Sedaj smo razločno videli bakreno glavo torpeda, kako

je brzela skozi valove. Vsak trenutek smo čakali eksplozijo.

Toda imeli smo srečo. Poveljnik nemške podmornice je najbrže računal, da v o z brzino sedmih milj na o, medtem ko smo mi ravno ta dan vozili z znajšano brzino. Podmornice nismo videli. Torpedo je oletel tik pred prednjim delom naše ladje — in ni zadel.

Takoj nam je bilo lažje pri srcu.

Takoj je bil na ladiji dan alarm. Vsi smo zdrveli proti reševalnim čolnom. Nerodno je bilo, da nismo imeli čolnov ob nj. Na vseh, kakor je to sedaj na Atlantiku v navadi, temveč so bili vsi obnirani na noter. Slišali smo dva čolna v vodi. Kar se je dalo hitro. Poveljnik, ki je bil na mostu, je dal takoj znamenje strojniku, naj ustavi stroj, in povelja za odhod z ladje v čolne.

Se preden smo se dobro odločili, se je prikažala podmornica in izstrelila dva strela, od katerih ni nobeden zadel. Ena granata je zletela nad ladijo, druga ored nio v morje. Izobesili smo znamenja za razpoznavanje in se ustavili takoj v čolne. Pred tem pa je strojnik zavaroval kotle pred eksplozijo in vključil dinamo za razsvetljavo.

Nismo imeli niti toliko časa, da bi vzeli s seboj najpotrebnejše stvari. Vsi smo bili v čolnih in odpluli proč od ladje.

»Odpljite z v. sm čolnom do podmornice!« mi je vzel poveljnik. »Mogoče nas le ne bo torpediral.«

Devet in dvajset nas je bilo v dveh čolnih in smo bili razdeljeni kakor zahtevalo predci. Poveljnik je ostal s svojimi ljudmi ob strani ladje, jaz sem pa s svojimi odplul naravnost proti podmornici. Takoj mi je bilo jasno, da ne bomo odnesli pete, saj je podmornica, še preden nas je torpedirala, z lahkoto prebrala črke, nad meter visoke, ki so označevale ime ladje in države. Razen tega pa smo imeli ob strani ladje naslikano veliko našo tribarvnico.

Nismo se bali, da bi nas postreljali, ker smo računali, da niso divjaki.

Medtem je prišlo do podmornice devet ljudi. Med njimi sta bila tudi dva mornarja s puškami, namenjenimi proti nam, ki so pozorno motrili naše gibe. Ko smo na-

meravali obkrožiti podmornico, nam je dal poveljnik podmornice odločno znamenje, da se moramo ustaviti tamo, da bomo gledali proti soncu.

Narodnosti podmornice ni bilo mogoče ugotoviti. Posadka je bila oblečena v sive obleke. Nekateri od mornarjev so imeli pokrivala na glavi, poveljnik pa je imel častniško kapo na kateri nisem mogel razpoznati znamenja zaradi sonca.

»Kdo ste vi?« — me vpraša poveljnik tuje podmornice.

»Jugoslovanski parnik »Rad«.

»Kaj imate na ladiji?«

»Superfosfat.«

»Odkod prihajate in kam plovete?«

»Iz Baltimora za Durban!« sem mu odgovoril.

Po kratkem premišljanju pravi poveljnik:

»Moram takoj potopiti vao ladijo.«

»Vem.« sem mu odgovoril — »ali...«

»Ali je vsa posadka zastavila ladijo?«

»Da!«

»Imate vode?«

»Imamo nekoliko...« sem o'ovoril, misleč, da nam bo dal več časa, da rešimo vsaj važnejše stvari z ladje.

Opazil sem po njegovem govoru, da ne bo nič pogajanj. Trije ostali častniki so opazovali z daljnogledi obalo.

»O kavl« sem ironično odgovoril in se udal v usodo.

Ko smo se oddaljevali od podmornice, sem opazil, kako so mornarji, ki so bili videti zelo zdelani, na poveljničovo zapoved skočili k topu in ga namerili na našo ladijo.

Stali smo brez besede na nogah in gledali, kaj bo prišlo sedaj.

Zastisali smo strel in steli smo: eden, dva, tri, štiri, pet, šest, sedem, osem!

Osem strelav je bilo oddanih, a nobeden ni zadel cilja. Poveljnik se je približal s podmornico naši ladiji na nekaj sto metrov. Takoj nam je bilo jasno, da bo ladijo torpediral.

Ne vem, če je mogoče komu razumeti občutek, ki smo ga mi ta trenutek imeli. Mornarji je ladja več t. vam dom. Ladja je naša zvesta prijateljica, ki nas vleče iz vseh nevarnosti, rešuje nam življenje in dek z mi dobro in slabo.

Zdaj smo jo videli, kako nemo v'oi pred nami in čaka, da se povrnemo. Vse luči na ladiji so gorele. Zdelo se je, ko da so oči, ki zrejo v nas.

Ko sem se ta trenutek ozrl na prijatelje, sem opazil solze v njihovih očeh. Zadržali smo odsev torpeda, ki je bil proti ladiji... Vsi smo obstali brez besede.

Kratko zatem je torpedo zadel. V zrak se je dvignil visok stebel vode, dima in vredne pare, zmešane s kosi lesa in železa. Isti trenutek so nasenile na ladiji vse luči. Najbrže je eksplodiral tudi kotel, ker je bilo slišati zamolkel udarec, ladja pa se je nagnila. Samo še trenutek, se je držala vodoravno nad vodo, potem pa se je nagnila in prednji del je lezel proti dnu.

Potem laje ni trajal niti dve m'n. Nihdar ne bom pozabil trenutka, ko je izginila zadnja sled za ladijo. N. ki prijatelj je glasno rekel:

»Zdaj je Marko Rusko prenehal biti »osodan, ker so mu potopila edino la.««

Ko smo se ozrli, podmornice ni bilo več in smo ostali sami, 350 milj oddaljeni od afriške obale. Hrane in vode smo imeli dovolj. Računali smo 10 do 12 dni, da bomo prišli do Afrike. V čolnu smo imeli kompas, sekstant, samo zemljevid nismo imeli. Na vso srečo pa je vzel neki mornar s seboj nove čevlje, katere je imel zavite v »vir. Pri odvijanju čevljev so »nazili da ima papir na notri i strani zemljevid Atlantskega morja. In ravno ta nam je dobro služil!

Sreča pa je bila tudi v tem, da smo imeli veter z zahoda, drugače v teh krajih veter po navadi piha s severno-vzhodne strani.

Razpeli smo jadra in zapeli »Marjane, Marjane!« ter zapluli proti afriški celini. Moja barka je šla naprej, poveljnikova za menoj. Takoj sem razdelil hrano in vodo po dnevih in po glavah.

Takoj prvo noč smo imeli smolo. Močan veter nam je raztrgal jadro, drugemu čolnu pa jabor prelomil. Jadra smo zasilili z vrvmi za čevlje. Vso noč smo imeli strašno vreme, voda je pljuškala v čoln. Zdaj smo bili na soncu, zdaj v dežju — vsi mokri. Dolgih 36 ur smo se borili z valovi in močnim vetrom.

Okoli polnoči drugi dan smo računali z nauhujsim. Ljudje so bili že onemogli, pa so še vedno zbijali šale, samo da ne bi popolnoma opešali.

Po polnoči smo smo opazili pred seboj rdečo, belo in zeleno luč — svetloba z nekega parnika. Na mah smo se znašli v sredini angleškega konvoja, ki je štel 65 velikih ladij in plul proti Angliji. Te ladje

so naš že popreje opazile — jaz sem dajal z žepno baterijo znamenje SOS.

Prva ladja mi je odgovorila »O kavl« in odplula dalje. Vse ladje so tako odgovarjale in plule dalje. Na koncu konvoja smo dobili znamenje »Počakaite, pridem!«.

Ko se je zadnja ladja »Rescue ship«, ki ima dolžnost, da na koncu konvoja rešuje ponesrečene, obrnila proti nam, je s prednjim delom zadel v neko drugo ladijo, ki je bila napolnjena z žitom, kavo in sladkorjem.

Ta se ni potopila, pač pa smo opazili, da sta obe ladji hudo poškodovani. »Rescue ship« je bil tokrat »Grodnov«, velik parnik, ki je v mirnem času večkrat zaplul tudi v Jadran.

Potegnilo so nas takoj na ladijo in nam dali topli čaj, obleke in določili prostore za spanje. Takoj zatem so pričeli z reševanjem poškodovane ladje, katere nesreče smo bili prav za prav mi krivi... Bila je ladja »Cap St. George«. Vso noč so popravljali poškodbe na krmilu, jutraj pa sta oba poveljnika sklenila, da se povrnejo z zmanjšano brzino v afriško luko Freetown. Konvoj pa je odplul naprej brez ustavljanja.

Drugi dan smo doživeli nov dogodek. Pluli smo z brzino 5 milj na uro. »Cap St. George« je vedno bolj zaostajal za nami. Okoli poldne nam je poveljnik dal znamenje, da mu voda udara v notranjost in da se bo ladija potopila. Pričeli so z reševanjem posadke. »Grodnov« je sprejel še 65 mornarjev in odplul s 125 ljudmi. Spali smo na krovu, pokriti z navadnim platnom, izžarjeni od dežja, vetra in mraza.

Zanimivo je bilo gledati, kako se je poveljnik potapljajoče se angleške ladje nosil. Ko so že vsi zastavili ladijo, je on odšel v ledenico po kečkoi in meso. S strahom smo razgovarjali, kako se ladija vede. Bolj potaplja, a njega od nikoder ni. Na koncu je prišel iz ladje, popolnoma hla, pokrveno vrzel meso v čoln, se svet vrnil, vzel zastavo in jo izobesil na prednji jarol. V zadnjem trenutku je zapustil ladijo in odvedal s čolnom do nas.

Videli smo ga, kako z ostalimi »Rescue« solznimi očmi pozdravlja potapljajočo ladijo, dedler jo je bilo še videti.

»Grodnov« nas je odpelal v Freetown, kjer nas je angleška admiraliteta zadržala. Potem smo po naši agenciji v Londonu dobili vse potrebno in odšli s poltiškim parnikom v Lisbono.

Ostala posadka je še sedaj v Lizboni, ker nima še urejenih potnih listov.